

Meiningar og kjak

KLUMMAN

Dagfinn Olsen

Onki er so gott, at tað ikki er ringt fyri onkran

At vera klummuskrivari í Føroyum í dag er ikki krevjandi, og krevur ikki, at ein dugur at finna uppá, ella at venda øllum á høvdið. Einum nýtist heilt einfalt bert at lýsa veruleikan!!

Fátøk í Føroyum hava síðstu vikurnar verið nógv frammi í kjakinum. Alt gott um tað. Nú val nærkast, tykist tað, sum verður hetta eisini eitt evni í valstríðnum hjá okkara fólkavaldu, ið sum kunnugt ikki játtaðu sær sjálvum lønarhækkan – kanska fyri at kunna tosa við, tá talan er um tey, ið hava trupult við at fáa endarnar at røkka saman.

Men lægið er tað! Tað er óivað sera langt síðani, at so nógv ríkidømi nærur er skolað upp á land í Føroyum. Makrelævintýrið fær øll onnur ævintýr at blikna. Silvur- ella gullpengarnir hjá hermanninum í Eldfórinum standa ikki mát við føroyska veruleikan.

Men tó. Tað er líka langt síðani, at neyðugt hevur verið at tosað um fátøk í Føroyum.

Her hava vit tey síðstu mongu árinu megnað at havt eitt land, eina skipan, har øll hava havt tað gott. Okey, summi betri, enn onnur, men í øllum førum fór ongin niður um hungursmarkið.

Men meira ríkidømi, tess fleiri niðanfyrir reyðu linjuna, ið vísur á fátækra- ella hungursmark.

Hvussu nógvur breyðpolitikarar, ella skrivstovu-fulltrúar skal ein hava fyri at rokna út, at her er galið við býtinum, og at her er ein gjógv, ið er vaksandi?

Kanska eru føroyingar so hungurstungnir nú, at teir ikki orka at mótmæla, ella at vísa á, at Føroyar nú minna um eina týska fangalegu undir seinna heimsbardaga, har meginparturin arbeiðir so longi hann orkar, til hann dettur um reyðu linjuna, sum hann ikki longur orkar at lyfta livifótin uppum.

Og samstundis ganga nøkur fá útvald og síggja ongar trupulleikar, tí í teirra lut kemur bert meira og meira, ja so mikið, at ein innan ein veit av kann kalla tað ríkidømi.

Løgin skipan!
Politikarar eru mangt, men býttir eru teir ikki – í hvussu er ikki altíð. Á sinni vildu kommunur ikki leggja saman. So gjørdist bert eitt; so mong øki vóru lögð út á kommunurnar, at tær høvdu onki val, uttan at samstarva og at enda leggja saman.

Kann tykjast, sum er stóðan á Suðuroyar Sjúkrahúsi nakað tann sama. Har er spart og spart og rationaliserað, so leiðslan at enda ongan annan útveg veit, enn at stongja føðideildina, tí ein av tveimum yvirlæknum er spardur burtur. Og skal ein tá ikki lúgva, so má ein siga, at sjúkrahúsið stendur ikki mát við tað, ið krevst fyri at varðveita deildina. Og breyðpolitikararnir á ovastu rók kunnu peika og siga; jamen, tit hoyra; leiðslan sigur tað sjálv!!

Nú skulu so í øllum førum barnakonur, ið landa-frøðiliga er longest burtur frá Havnini, vita uppá minutt, nær tær ætla sær at føða. Tí Smyril siglir ikki so ofta, og har er eisini hvíltið at taka hædd fyri. Og tyrflan kann vera stódd langt úti á havinum, ella hon er leigað út, ella hon er til umvælingar í hangarinum. Og tá má mesta rationaliseraða skjúktahúsið við minstu førleikunum vera so mikið frammaliga, at føðingin má leggjast til rættis eftir ferðætlan. Og brátt kunnu verkir gerast til sjóverk.

Jú, jú, onki er so gott, at tað ikki er ringt fyri onkran!

Annika Olsen
Fólkaflokkurin

Orðaskiftið hevur verið um ríkisfelagsskapi- in í danska Fólkinginum um dagarnar. Setti meg at lurta eftir hesum orðaskifti fyri at vita, hvørjar hugsanir okkara fólkingssumboð høvdu um málið. Eg má erliga viðganga, at eg helt, at eg hevði sett inn

á eina kanal, sum sendi gamlar upptøkur frá 1915 og ikki 2015. Sjálvdan havi eg upplivað ein slíka politiska anakronismu sum hetta orðaskiftið var, og eg bleiv rættilig hørm um, at vit ikki eru komin longur enn at standa í Fólkinginum við hattinum í hondini og biðja danska statsministerin taka um endan í Føroyum.

Talan var um umboð sambandsflokksins, sum kærði sína neyð um føroyska heilsuverkið, og at danir áttu at játta neyðuga peningin til

okkara heilsuverk. Vit kunnu kjakast longi og langt um føroyska heilsuverkið og tær avbjóðingar, sum eru har, men at føra hesi viðurskifti fram í Fólkinginum á hendan hátt vísir ómegd og er ovboðið fyri tað umboðið, sum hóast sambandsfólk, so ella so umboðar alt Føroya fólk í danska Fólkinginum. Hvar er æran og stoltleikin hjá Sambandsflokkinum á Fólkingi? Er hetta veruliga tann politikk, sum 26% av føroyskum sambandsveljarum

sambært veljarakanning herfyri ynskja, at vit skulu føra í Fólkinginum? Vónandi ikki, vónandi finnast eisini stoltir sambandsveljarar, sum ynskja eina aðra kós enn hesa, sum varð borðreitt við um dagarnar. Svárið frá statsministerinum var ikki óvæntað og rættiliga sjálvsagt, at »Det må I selv klare«, og so leiðis eigur tað at vera.

Ver við í kjakinum!

Send teldupost til post@sosialurin.fo

Burðardyggtur politikkur er ikki bert eitt alternativ

Bergur A. Dalsgaard

Tú skalt ikki selja skinnið, fyrr enn bjørnin er skotin.

Men tað var júst tað, ið BADH samgongan gjørdi við at leggja um til forskatting av pensjónum. Við at skatta pensjónirnar við inngjaldi hvarv tað rætta lutfall, ið hevur verið ímillum talið av pensjónistum og inntøkuna frá skatting av pensjónum. Tað hevur verið ein trygd fyri pensjónistin, at landið hevði fleiri inntøkur, tá talið av pensjónistum var stórt – um 20 ár verður lutfallið vent á høvdið.

Vit, sum eru ung í dag, rinda við okkara pensjónsskatti fyri m.a. skattalætta til tey væl- bjargaðu og at reiðarar fáa ókeypis fiskiloyvi; frá okkum sjálvum, enntá.

Tað kundi ligið beint til høggrabeinið at sagt, at henda nýggja inntøka, ið kom frá forskattingini, skuldi verið brúkt til at basa fátækradømi, og tað hevði eisini verið

menniskjaliga rætt at gjørt soleiðis. Tað meini eg tó ikki, at vit eiga at gera – fátækradømi er ein akuttur trupulleiki, og hann kann og má ikki loysast við inntøkum, ið eiga at tryggja eldratilveruna hjá okkum, ið eru ung í dag, tí so verður tað bert kvæðna tyngri, tá ið vit gerast eldri og fara av arbeiðsmarknaðinum. So fátækradømið má loysast við øðrum inntøkum.

Tað kundi eisini verið nærliggjandi at sagt, at skattalættin, ið fyri summi merkti fleiri túsund krónur meiri um mánaðin at brúka uppá eithvørt, var tað rætta, tí at hann skapar vøkstur í búskapinum. Hetta er tó beinleiðis skeivt. Skattalættar skapa ikki búskaparvøkstur í teimum nýggjaru samfelagsmodellunum, tí fortreytirnar eru broyttar í ídnaðar- og vitanarsamfelagnum. Í 10'unum, sum vit nú eru í, eiga flest øll fólk minst ein flatskerm, flotta telefon og goodwill frá bankanum at hava eitt forbrúksstøði, ið ikki økist í sama mun sum ástøðini

um skattalættaskaptan búskaparvøkstur leggja upp til.

Tá tað kom til stykkis, so fingur tey, ið høvdu mest brúk fyri einum lætta, eina pensjónsrokning, ið merkir mistar 200.000 kr í ellisárunum fyri tey, ið framman undan hava ringast við at fáa endarnar at røkka saman. Tað er slíkt sum hetta, ið fær meg at umhugsa, hvørt sitandi samgonga yvirhøvur hevur uppiborið at veittra við merkinum – um tað ikki skuldi verið eitt sjórænaraflagg í staðin, tí hetta er júst tann umventi Robin Hood, sum hevur valdað seinastu fyra árin.

Burðardyggtur politikkur er ikki bert eitt alternativ. Tá ið politiska valdið hevur valt at framskunda inntøkur, ið verða neyðugar um 20, 30, 40 ár, so noyðast hesar inntøkur at fara til okkurt, ið tryggjar samfelagið so langt fram í tíðina. Ein partur av loysnini er at geva arbeiðinum fyri einar oljufríar Føroyar eitt veruligt skump.

Kvettið avgjaldið á el-

blar burtur. Gerið til gjørligt at framleiða grøna orku og selja til føroyska el-netið. Lækkið avgjöldini á ávísar vørubólkar, ið hava við sær orkusparing, eitt nú løðara til el-bil, orkusparandi ljós, vindmyllur, bæði til húsbrúk og til størri framleiðslu, ljós- og sólorkutól o.s.fr.

Ein annar partur av loysnini er at arbeiða fyri tilflyting. Brúkið eisini hesa ónatúrligu inntøku til at fjálga um bústaðarmarknaðin við nógv fleiri bíligum leiguíbúðum – gjarna í útjaðaranum – og við eini betri útbygdari Strandferðslu millum tær stóru bygdirnar, so tað gerst lættari at ferðast millum heimið og arbeiðsplássid uttan at skula eiga bil.

Tað eru bert trý ting, ið henda inntøka ikki má brúkast til: Øktan rakstur, studning til fiskivinnuna og skattalætta. Annars má hon fyri mína skyld gjarna brúkast til alt, ið hóskar til lyklaorðið burðardyggt.